

Şiir Kritik

– Lütuf VELİ · 18 Nisan 2012

Yeter artık gel diyorsun silya
Geleğim fırsat bulduğum zaman
Bilmezmişin neden düştüm çileye
Geleğim elbet güldüğüm zaman

Söz verdimya kesin benim kararım
Yitirdiğim gençliğimi ararım
Yaşadığım her saniye zararım
Geleğim ben ben olduğum zaman

... Düştüğünde memleketin cemre'si
Kaybolunca vefasızın zümresi
Şart olur şart vatanımın umresi
Geleğim haber aldığım zaman

Fedaiyim derde düştüm amansız
Felek tokatladı gitti zamansız
Dünya gözü ile görmem imkansız
Geleğim gülüm öldüğüm zaman

©zan Fedai

Ozan Fedai; Uzun yıllardır gurbet diyarlarının yılmaz savaşçısı olmuş...Özü sözüyle ülkesinin ,ülküsünün saz ve söz elçisi belki de modern çağın evladı fatihani. 75 YILINDA BİLMEM KAÇINCI DALGA göç fırtınasına kapılmış hâlâ ülkem ve ülküm diye hasretini çığırın yiğit Anadolu uşağı. Onu tanımam geç olsa da şiirleriyle ve saza söze hâkimiyetiyle burada tanımaktan mutlu olduğum dostlarımdan biriydi ve müstesna bir yeri vardı benim için... Burda birkaç kez şiirini tahlil etmek istemişsem de her defasında bir aksilik bu şairin ,ozanın şiirlerini kritik etmeme engel olmuştu...Bugün kısmetse beğendiğim şiirlerinden birini, belki de önüme çıkan ilk şiirini tahlil etmeye çalışırken herşeye her duruma hazırlıklıydım... Belki de bu incelemeden sonra bir takım olumsuz tepkiler alacaktım, belki dostun sitemini...

Bu tahlili yaparken bir kez daha gördüm ve anladım ki eleştirmenlerin işi zordur...Hem ben egosundan kurtulacaksın ,önyargı illetine bulaşmayacaksın ve nesnel yargıları ortaya koyacaksın...Tabi ki bir eseri inceliyorsan öncelikle eserin sahibini tanıyacaksın en azından yaşamı hakkında bilgilere sahip olacaksın.Tanışıklığımız malesef sanaldandı belki de birkaç kez msn'den merhabamız olmuştu ama onu

sanki çok yakından tanıyordum .Meşk ettiğimiz aşıklar kahvesinin ozanlarından biriydi belki de...

Çukurova bölgesinin aşığı ozanı çoktu onlardan biri gibi gördüm yüreğim ısındı evvela... Birçoğu hakkın rahmetine kavuşmuş olan(Abdulvahap Kocaman ,Aşık Feymani,Halil Karabulut,Mahmut Taşkaya)ozanlardan farkı yoktu şiir dünyam içinde Fedai Dostun..

Söyleyişi bizden ,Anadolu'dan...Yüreği sıcacık bir Anadolu Ereniydi sanki bu Avrupalı Aşğın. Avrupalı diyorum umarım alınmaz... Ne de olsa yıllardır ekmeğini yiyip suyunu içtiği o Haçlı diyarlarının kültürünü tanımış,bilmiş lakin kendi kültüründen asla taviz vermemiş Türkoğlu Türk'tü ozanımız... Pek çok şiirinde işlediği hasret ve gurbet teması bu şiirde de karşımıza çıkıyor...Hem de öylesine derin ve anlamlı ki ,dize dize sanki bu gurbet denen illetin ne acılar yarattığını şairin o müstesna yüreğine nasıl dokunduğunu görmekteyiz...

Şiir klasik 11'li hece ölçüsüyle kaleme alınmış yer yer 4+4+3 kalıbı kullanılırken bazı dizelerde bu durak 6+5 oluvermiştir...Kafiye ilk dörtlükte halk şiirinin özelliği olduğu gibi yarım kafiye iken diğer dörtlüklerde tam kafiye ve zengin kafiye olarak karşımıza çıkmaktadır...Bu dahi ozanın ozanlığı hakkında fikir vermekte.Şiir bilgisi ve kültürü hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamakta.Okumuş eğitim görmüş; ya da enazından günümüz modern şairler hakkında epey bilgisi olduğunun, şiiri bir kulak dolgunluğu ile yazmadığının yaşayan, araştıran ,okuyan bir ozan olduğunun göstergesidir.

Yeter artık gel diyorsun sılaya
Gelceğim fırsat bulduğum zaman
Bilmez misin neden düştüm çileye
Geleceğim elbet güldüğüm zaman

Şiirinin teması ;gurbet ve gurbetteki bir yüreğin vatan özlemi...Daha ilk dizede bunu görmek mümkün.Sılaya gelmek, gel diyen birinin ,birilerinin olması bir başka ızdıraptır gurbetteki yürek için, işte ozan belki bir iç sesin çağrısına cevap veriyor belki de bir sevenin çağrısına "Geleceğim fırsat bulduğum zaman" dizesi daha sılaya dönmenin vakti zamanı olmadığını ,yapacaklarının olduğunu fısıldıyor sıladaki o sese...

Birinci dörtlüğün son iki dizesi çektiği çilenin o ses tarafından bilinemeyeceğini ama malumun ilanı olduğunu görüyoruz.."GURBET" gurbette güldüğü zaman geleceğini söylüyor ozan ki,bunun olmayacağını ilan ediyor adeta.Gurbet tüm ozanlarda şairlerde acının ,ızdırabın imgesidir .Oysa ozanımız güldüğüm zaman dediğine göre aslında gurbette çektiği çilelerin ,ızdırabın acının ilanını etmekte bu sözle...

Söz verdimya kesin benim kararım
Yitirdiğim gençliğimi ararım

Yaşadığım her saniye zararım
Geleceğim ben ben olduğum zaman

Söz verdiğini ve kararının kesin olduğunu söylüyor, belki de bu verdiği söz geri dönüş sılıya dönüş içindir ama ikinci dizede geçip giden günlere sitem var adeta... Uzun yıllar yaban ellerde ,gurbette kalmanın verdiği bir ızdırabı dillendirmiş ozan bu dörtlükte... KAYBETTİĞİ ,YİTİRDİĞİ GENÇLİĞİ BULDUĞU ZAMAN SÖZÜNÜ YERİNE GETİRECEĞİNİ söylüyor ki bunun olmayacağını bildiği halde, buna edebi sanat alanında bilmemezlikten gelme (Tegahül-ü Arifane) diyoruz oldukça başarılı ozan bu konuda.

Bu dörtlüğün ikinci bölümünde ise gurbette olduğu her anın bir zarar olarak yaşandığını onun için bir kayıp olduğunu görüyoruz ki bu aynı zamanda sıla özleminin ne derece ozanı yaktığının resmidir. Ozan bunu bilmesine rağmen bir takım eksiklerin ,kimlik ya da benlik korkularının olduğunu söylüyor bu sorunları aştığım zaman sılıya döneceğim diyerek dönmeyi adeta bir koşula bağlıyor şu dizede " Geleceğim ben ben olduğum zaman"

Düştüğünde memleketin cemre'si
Kaybolunca vefasızın zümresi
Şart olur şart vatanımın umresi
Geleceğim haber aldığım zaman

Aslında dönmenin şartı bu dizelerde bu dörtlükte biraz daha netleşmekte. Şairin ikinci dörtlükteki ben ben olduğum zaman dizesi daha da anlam kazanmakta... Kısaca ülkem ,milletim özüne kimliğine döndüğü zaman ,yani ADI TÜRK OLAN BU ÜLKENİN ADINA LÂYIK OLDUĞU ,İNSANLARIN ÜLKESİNDE BAYRAĞININ ALTINDA KORKUSUZCA KİMLİĞİNİ YAŞAYABİLDİĞİ ZAMAN anlamı katmakta.

Bu dörtlükte farklı ve özgün imgeler gözümüze çarpmakta belki de ilk kez karşımıza çıkan bir deyiş var ki bütün şiire anlam katan bir güzellik

"Düştüğünde memleketin cemresi"

Cemre Anadolu Türk İslam anlayışında baharın müjdecisi bir olgudur. Havaya ,toprağa ,suya düştüğü kabul edilen ve düşmesiyle havaların ısındığı ,toprağın uyandığı ,suyun ılıdığı kabul görmüştür yüzyıllardır. Kısaca hayatın başladığı ,şekillendiği ,canlandığı... Tabiatın yaşama kaynağı olduğu kabul görür Cemre ile... Bu dizede farklı anlamlar yüklü... Belki şair sanat kaygısı gütmeyen bir bahar vakti geleceğini söylüyor belki de ülkede taşların yerinden oynadığı ,kimliğimizin ve ülkümüzün yaşandığı ,yaşatıldığı vakit demek istiyor ki bu daha kuvvetli ihtimal...

Böyle kulanışlara Tevriye sanatı denir ki şairin her dizesinde bu edebi sanatları görmek olasıdır.

Şart olur şart vatanımın umresi

Geleceğim haber aldığım zaman

Aynı dörtlüğün sonraki dizeleri daha da anlamlı ve şiirin bütününe anlam katmakta biraz da dini boyutuyla...Umre ziyarettir o yüce peygamberi .Vatanın umresi imgesiyle vatani nasıl kutsallaştırdığını görmekteyiz ozanın...Tarih boyunca Türkler için hep böyle değil miydi ? Oguz kağandan beri vatan kutsaldı...Eşini ,atını,okunu veren bir verimsiz toprak parçası istendiğinde savaş ilan eden hakanların nesli isek, elbetteki ozan gibi kutsal görürüz vatani...Ancak bu kutsal vatana gelmenin şartı var ozan için bir haber bekliyor, o da daha önceki dizelerde belirttiği ülkenin ,ülkede yaşayan insanların çizdiği resimdeki özelliklere sahip olduğunu duymak ,haber almak istiyor ozan...

Fedaiyim derde düştüm amansız
Felek tokatladı gitti zamansız
Dünya gözü ile görmem imkansız
Geleceğim gülüm öldüğüm zaman

Son dörtlükte ozanın düştüğü dert yine ülkesi ve ülküsü için kaygılarıdır
"Geleceğim gülüm öldüğüm zaman" umarım bu sözü gerçek anlamda söylememiştir..

Tüm ozanlarda var olan felekle kavga ya da feleğe isyan ,sitem ozanımızda da karşımıza çıkıyor ki gurbeti yaşayan için olmazsa olmazdır feleğin sillesi.Ki tüm bu saydıklarıyla ne kadar imkansızı istediğini aşikar etmiş son dörtlükte ozan ki, son dize Allah gecinden versin apaçık söylüyor...Ya da bu şartlar altında bu ülkeye olan ümidinin azaldığını ,dahası kırıldığını, hem de yok olduğunu gösteriyor ki...Daha ne söylesin ozan bize onu şiirini,ülkemin gerçeklerini haykırdığı için sadece alkışlamak düşer...